

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/18/2021
Identifikačné číslo spisu: 5119010685
Dátum vydania rozhodnutia: 21.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5119010685.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Dany Wänkeovej na neverejnom zasadnutí konanom 21. júla 2021 v Bratislave v trestnej veci obvineného Y. T. pre obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného Y. T. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 1To/64/2020, z 18. augusta 2020 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Y. T. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 48Tk/2/2019, z 25. mája 2020 bol obvinený Y. T. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. c), § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustil tak, že

dňa 13. októbra 2018 v ranných hodinách okolo 7.00 h v kotolni rodinného domu č. XXX v obci N. M., okr. N. Y. pod vplyvom alkoholu a v zlosti na slová, čo mu povedala bývalá svokra F. U., nar. XX. S. XXXX, trvale bytom N. M. č. XXX, z garáže doniesol bandasku s horľavinou obsahujúcou zmesi látok nachádzajúcich sa v ropných produktoch, distribuovaných pod názvom benzín a touto polial poškodenú F. U. po tvári, po tele, na rukách aj nohách a následne ju presne nezisteným spôsobom zapálil a tým došlo k horeniu oblečenia a tela poškodenej, ktorá následne išla do kúpeľne a uhasila sa vodou, kde po uhasení za ňou opakovane vošiel Y. T. s bandaskou benzínu a chcel ju poliať opätovne, k čomu už nedošlo a poškodená uhasila aj horiaci koberec a volala políciu s prosbou, aby rýchlo prišli, že ju podpálil zať, polial ju benzínom, je zhorená, spálená, záchranku nevolala a aby chytro prišli a obvinený v tom čase išiel bandasku zaniest' do garáže a tam sa schoval pred príchodom polície, čím spôsobil poškodenej F. U. ťažké zranenia, popáleniny na 50 % percentách plochy tela s ťažkým popáleninovým šokom, a to popáleniny II. a II b. až III. stupňa na hlave, krku, pravej ruke, popáleniny II. a II b. stupňa na ľavej hornej končatine, popáleniny II. až III. stupňa na ľavej strane hrudníka smerom k ľavému prsníku a chrbtu, popáleniny II b. až III. stupňa na zadku, na zadných plochách stehien a predkolenia,

inhalačnú traumu - popáleninu dýchacích ciest a traumatický - popáleninový šok, ktoré by v prípade, ak by poškodená nebola včas chirurgicky ošetrená a urgentne letecky transportovaná do popáleninového centra nemocnice Košice - Šaca a zároveň, ak by poškodenej nebola včas zahájená vysokoodborná a multidisciplinárna komplexná liečba cestou vyššie uvedenej kliniky popálenín, spôsobilo vážny stav v bezprostrednom ohrození života a týmto poraneniam by poškodená podľahla s následkom smrti, k čomu však nedošlo, pričom zranenia si vyžiadali práceneschopnosť, liečenie a obmedzenie v obvyklom spôsobe života 10-12 mesiacov, s predpokladom trvalých následkov vo forme jaziev a pod.

Za to bol menovanému podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 4 Trestného zákona s poukazom na § 37 písm. m) Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 22 (dvadsaťdva) rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Súd prvého stupňa podľa § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil obvinenému ochranný dohľad na 3 (tri) roky a podľa § 77 ods. 1 písm. b) Trestného zákona mu uložil povinnosť osobne sa hlásiť po výkone trestu odňatia slobody u probačného a mediáčného úradníka okresného súdu v mieste svojho pobytu v lehotách určených probačným a mediáčným úradníkom.

Ďalej rozhodol okresný súd tak, že podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému povinnosť nahradiť škodu poškodenej F. U. vo výške 22.896,00 Eur s tým, že podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku odkázal menovanú so zvyškom jej nároku na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací rozhodujúci na podklade odvolania podaného obvineným rozhodol uznesením sp. zn. 1To/64/2020, z 18. augusta 2020 tak, že odvolanie obvineného postupom podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal obvinený dovolanie, a to z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

Obvinený v dovolaní argumentoval v podstate nasledovne:

„Obhajoba aj obvinený sa nestotožňujú s rozhodnutím o uznaní viny za obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu, s právnou kvalifikáciou, a tým pádom samozrejme ani s uloženým trestom. Súd pri rozhodnutí o vine vychádzal predovšetkým z výpovede poškodenej, ktorú urobila 12. decembra 2018, pritom sa ale nevysporiadal s výpoveďami tejto poškodenej, ktoré sú diametrálne odlišné od prvej výpovede, pričom sa jedná o výpovede poškodenej z 3. apríla 2019, 20. septembra 2019 a 27. septembra 2019. Súd jednoznačne vyhodnotil výpoveď poškodenej jednostranne v neprospech obvineného, čím v danom prípade obišiel zásady trestného konania tak, ako sú zakotvené v ustanovení § 2 ods. 10, ods. 12 Trestného poriadku. Súd sa nevysporiadal s výpoveďami poškodenej, ktoré urobila pred prvostupňovým súdom, najmä pokiaľ sa týka jej výpovede z 20. septembra 2019 a 27. septembra 2019. Obvinený od spáchania skutku až po vynesenie rozsudku v základných rysoch vždy zotrval na svojej výpovedi, to znamená, že nikdy nepoprel, že by nepolial svokru - poškodenú. Vykonaným dokazovaním v prípravnom konaní ako aj výpoveďami obvineného a poškodenej bolo jednoznačne ustálené.... Poškodená bola prvýkrát vypočutá vyšetrovateľom OR PZ Liptovský Mikuláš, krátko po tom, ako bola prebratá z umelého spánku a z tejto jej výpovede je evidentné, že ide o výpoveď zmätočnú, nevierohodnú, jej tvrdenia v tejto výpovedi sú nelogické, pretože Pritom je zarážajúce, že tak prokurátor a v konečnom dôsledku aj súd z tejto výpovede vybral tie tvrdenia poškodenej, ktoré sa im hodia na zdôvodnenie úmyselného konania obvineného. V priebehu prípravného konania bola do konania pribratá znalkyňa PhDr. V. T., ktorá vo svojom posudku ako aj výpoveďami na hlavných pojednávaní jednoznačne zotrvala, že výpoveď poškodenej z 12. decembra 2018 je nevierohodná, pretože Z ďalších znaleckých dokazovaní obhajoba poukazuje tiež na znalecký posudok MUDr. M., ktorá Samotná poškodená podľa názoru obhajoby dostatočným spôsobom zdôvodnila aj existenciu vzniku týchto zranení na zadnej časti tela, keď uviedla, že Aj z tejto jej výpovede možno usúdiť, že k týmto zraneniam na zadnej časti tela a zadku došlo takým spôsobom, ako si matne po prežití šokovej

udalosti pamätá. Tvrdenie znalkyne MUDr. M. vyvracia aj výpoveď ďalšieho znalca Y., ktorý okrem iného uviedol, že Tiež tento znalec jednoznačne potvrdil K ostatným dôkazom, a to k výpovediam svedkov (pracovníkov RZP a polície) už súd pristupoval k týmto výpovediam spôsobom, že tieto výpovede len prečítal, pretože si bol vedomý, že sú to výpovede, ktoré opisujú skutok len na základe sprostredkovania iných osôb, pretože pri skutku neboli a na miesto činu došli po skutku. V tejto časti súd pochybil v otázke vykonania dokazovania, keď nebol jednoznačne ustálený skutkový stav a mal týchto svedkov k veci vypočuť. Je zarážajúce, že prvostupňový súd tak neučinil, na druhej strane sa ale na tieto výpovede vo svojom odôvodnení rozsudku odvoláva, čím porušil hrubým spôsobom zásadu ústnosti".

„Obhajoba je toho názoru, že súd v rozsudku svoje rozhodnutie, ako dospel k naplneniu subjektívnej stránky daného trestného činu hodnoverným spôsobom nepreukázal a ani neodôvodnil, pritom sa jedná o tak závažný trestný čin. Jednoducho súd len konštatuje, že zavinenie obžalovaného vo forme nepriameho úmyslu považoval jednoznačne a bez akýchkoľvek pochyb za preukázané. Obhajoba sa nemôže stotožniť s takto vyhotoveným a odôvodneným rozhodnutím súdu, pretože je tu výpoveď obžalovaného, ale predovšetkým výpoveď samotnej poškodenej, ktorá toto rozhodnutie kategoricky vyvracia, s čím sa súd vo svojom rozhodnutí nevysporiadal".

Obvinený ďalej opísal priebeh konania pred súdom prvého stupňa a odvolacím súdom, v rámci ktorého došlo k zrušeniu pôvodného rozsudku okresného súdu krajským súdom. Uviedol, že „Krajský súd uložil súdu prvého stupňa ustáliť skutkový stav, pretože len riadne ustálený skutkový stav môže byť podkladom pre zákonné a spravodlivé rozhodnutie súdu. Krajský súd uložil povinnosť okresnému súdu prehodnotiť dôkazy, ktoré boli doteraz v konaní pred súdom prvého stupňa procesne relevantným spôsobom vykonané a ďalšie rozhodnutie odôvodniť tak, aby bolo konzistentné s výrokom, a teda aby nebolo arbitrárne, ale preskúmateľné. Súd po zrušení veci vykonal celkove tri hlavné pojednávania (4. mája, 18. mája a 20. mája 2020 a jedno vyhlásenie rozsudku (25. mája 2020), pritom vypočul na týchto pojednávaniach len poškodenú U. 4. mája 2020 a svedka T. 18. mája 2020. Obhajoba preto poukazuje na jednotlivé pojednávania a ich priebeh, pretože súd potom, ako bol vypočutý svedok T. (ktorý v prípravnom konaní nebol vypočutý a jedná sa o spoluväzňa obvineného) v snahe súdu preukázať, že výpoveď tohto svedka je nevierohodná, navrhol vypočuť ostatných spoluväzňov, svedkov kpt. L., R., U., avšak súd tento návrh zamietol z dôvodu tzv. hospodárnosti konania. Vôbec pri tom nebral do úvahy, že obžalovaný má právo proti dôkazom, ktoré svedčia v jeho neprospech navrhnuť dôkazy, ktoré by tento dôkaz vyvracali, alebo sponchybovali. O akej hospodárnosti súd prvého stupňa hovorí, keď na troch pojednávaniach vypočul len dvoch svedkov, hoci týchto svedkov mohol vypočuť naraz ešte 4. mája 2020".

Obvinený ďalej poukázal na priebeh konania pred súdom prvého stupňa po vydaní pôvodného zrušujúceho uznesenia krajského súdu. Pokračoval, že bola opätovne vypočutá ... poškodená U., ktorá jednoznačne a bez akýchkoľvek pochyb potvrdila výpoveď samotného obvineného a ak si na niektoré veci presne nepamätala, logicky to zdôvodnila tým, že bola po skutku v niekoľkomesačnom umelom spánku a vzhľadom na odstup času sa jej postupne vracala pamäť. Poškodená bola vypočutá riadnym procesným spôsobom 3. apríla 2019 pred vyšetrovateľom a tento záznam je zachytený na videozázname, jednoznačne popísala, že Z dôvodu, aby nedošlo k traumatizovaniu poškodenej táto na otázku obhajoby, či zotrváva na svojich výpovediach, ktoré urobila 3. apríla 2019, 2. septembra 2019 a 27. septembra 2019 jednoznačne pred súdom prvého stupňa uviedla: „Áno, na tej poslednej výpovedi z 27. septembra 2019 zotrvávam". Taktiež poškodená U. potom, čo jej bola prečítaná výpoveď z 12. decembra 2018 (výpoveď učená v NSP L. Mikuláš) a 3. apríla 2019 jednoznačne uviedla, že: „stalo sa to tak, ako som vypovedala 3. apríla 2019".

„Povinnosťou súdu prvého stupňa po zrušení veci bolo ustáliť skutkový stav. Obhajoba tvrdí, že po doplnení dokazovania tento stav ustálený tak, ako je vo výrokovej časti cit. rozsudku vôbec nebol ustálený a niektoré časti tohto skutkového stavu si doslova súd vymyslel. Ako príklad obhajoba uvádza, že obžalovaný pod vplyvom alkoholu a v zlosti na slová, čo mu povedala bývalá svokra Z tohto tvrdenia je pravdivé len to, že obžalovaný bol pod vplyvom alkoholu, poškodená U. jasne uviedla vo svojich výpovediach, že Už vonkoncom obhajobe nie je známe, ako súd dospel k tvrdeniu, ktoré je uvádzané vo výrokovej časti rozsudku, teda, „... tela poškodenej, ktorá následne išla do kúpeľne a uhasila sa vodou, kde po uhasení za ňou opakovane vošiel Y. T. s bandaskou benzínu a chcel ju poliať opätovne Takýto skutkový stav nevyplýva zo žiadnej výpovede poškodenej, ktorú učinila v dňoch

12. decembra 2018 (ktorú obhajoba považuje v zmysle znalkyne za nevierohodnú), 3. apríla 2019, 20. septembra 2019, 27. septembra 2019".

„Súd svoje rozhodnutie o vine odôvodňuje a odvoláva sa na prvotnú výpoveď poškodenej U. z 12. decembra 2018, ktorú neskôr potom, čo jej ustúpili bolesti 3. apríla 2019 poopravila, pretože postupne sa jej vracala pamäť a spomenula si na presnejšie detaily, ako došlo ku skutočnosti, že začala horieť. Výpoveď poškodenej je nespochybniteľná, pretože jej výpoveď je zachytená na CD nosiči a tento dôkaz bol vykonaný zákonným spôsobom. Z tohto dôvodu bola do konania pribratá znalkyňa PhDr. T., ktorá vo svojom znaleckom posudku ako aj vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní jednoznačne výpoveď poškodenej z 12. decembra 2018 vyhodnotila za nevierohodnú, pretože ... Obhajoba poukazuje na výpoveď znalca z odboru požiarnej ochrany - T. Y., ktorý uviedol, že ‚Nie je možné s istotou povedať, či sa skutok stal pri peci alebo na podeste za dverami do kotolne‘. Znalec konštatuje, že Toto tvrdenie znalca dokazuje hodnovernejšie výpovede poškodenej, pretože toto hodnotenie znalca odôvodňuje aj tvrdenie poškodenej, že keď došlo k výbuchu, spadla z klátika na zem, na ktorej bol v okolí pece porozlievaný benzín. Obhajoba sa taktiež nemôže stotožniť s hodnotením súdu v časti, že konštatuje, že cca 70 cm oproti peci na tuhé palivo bol biely sporák a čierne igelitové vrece a v takomto prípade museli byť na týchto predmetoch zistené známky po výšľahu plameňa a známky po horení, a to najmä na čiernom igelitovom vreci, ktoré je rovnako ľahko horľavým materiálom ako oblečenie poškodenej, ktoré začalo horieť. Je odvážnym hodnotenie súdu o vzdialenosti tohto vreca na základe fotodokumentácie, obhajoba tvrdí, že toto vrece sa nachádzalo minimálne 1,5 m od kotla, ale súd tvrdí, že to bolo 70 cm. Ako však k tomuto údaju došiel, obhajobe nie je známe a ide opätovne len o jednoznačné hodnotenie dôkazov zo strany súdu v neprospech obvineného. Taktiež hodnotenie súdom záverov znaleckého posudku PhDr. T. považuje obhajoba za nedôvodné a vyhodnotené opäť svojou vlastnou úvahou bez konkrétneho protiargumentu. A už úplne nedôveryhodné hodnotenie súdu, čo sa týka dôkazu je zhodnotenie výsluchu svedka T., ktorú súd vyhodnotil ako 100 % a pravdivú... Z celého prevedeného dokazovania, ktoré súd vykonal po vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie možno konštatovať jednoznačné vyhodnotenie dôkazov v neprospech obvineného, absolútne ignorovanie jediného priameho dôkazu, a to je výpoveď poškodenej U. a v konečnom dôsledku aj výpoveď obvineného, ktorý od počiatku trestného stíhania stále zotrval na svojej verzii, ... Verzia súdu, že obvinený mal opätovne oblievať poškodenú je ničím a žiadnym dôkazom nepodložené tvrdenie súdu tak, ako to uvádza v skutkovej vete výrokovvej časti rozsudku".

„S poukazom na vyššie uvedené vykonané dokazovanie súdy nesprávne dospeli nielen k zisteniu skutku, ale aj k nesprávnemu použitiu iného hmotnoprávneho ustanovenia, súdy nemali dostatok dôkazov, že by sa obvinený dopustil úmyselným konaním obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu, práve naopak, prevedeným dokazovaním konanie obvineného vykazuje zavinenie ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Preto rozsudok súdu prvého stupňa ako aj uznesenie odvolacieho súdu opätovne vyznievajú arbitrárne, dôvody rozsudku sú v rozpore so zadokumentovaným skutkovým stavom a s dôkazmi, ktoré boli vyprodukované nielen v prípravnom konaní, ale predovšetkým pred súdom prvého stupňa".

„Vzhľadom na vyššie uvedené sme názoru, že v danom prípade súdy svoje rozhodnutia založili na nesprávnom právnom posúdení zisteného stavu, čím je daný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto sa dožadujeme, aby bolo podané dovolanie s tým, aby bol rozsudok Okresného súdu Žilina, sp. zn. 48Tk/2/2019, z 25. mája 2020 a uznesenie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 1To/64/2020, z 18. augusta 2020 zrušené a aby vec v potrebnom rozsahu bola znovu prejednaná a rozhodnutá".

K dovolaniu sa vyjadrila prokurátorka v zásade nasledovne:

„Odsúdený prostredníctvom obhaju uplatňuje údajne daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Argumentačná časť dovolania sa však domáha revízie skutkových zistení, keďže celá jeho argumentácia sa sústreďuje okolo ústredného bodu - hodnotenia dôkazov vo vzťahu k úmyselnému zavineniu a zmeny samotného skutku. Dovolanie je snahou o revíziu skutkových zistení uvedených vo výrokovvej časti právoplatného rozsudku a jednostranným hodnotením dôkazov dovolateľom, ktoré nakoniec prezentoval aj v pôvodnom konaní a všetkých opravných prostriedkoch. Znak subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu vraždy v štádiu pokusu, pre ktorý bol dovolateľ právoplatne uznaný za vinného, je plne pokrytý vo vzťahu k jeho osobe tak, ako bola ustálená

súdmi oboch stupňov na základe vykonaného dokazovania, a to úmyselné zavinenie vo forme nepriameho úmyslu. Preto je argumentácia dovolateľa len formálne deklarovaná ako námietka nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku, aj keď v skutočnosti ide o snahu o revíziu skutkových zistení, čo je však v tomto prípade mimo prieskumnej právomoci dovolacieho súdu. Z týchto dôvodov navrhujem dovolanie odsúdeného postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť".

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila aj poškodená F. U. (č. I. 997 spisu). Menovaná v stručnosti skonštatovala, že tak ako na viacerých pojednávaniach pred okresným súdom ako aj pred vyšetrovateľom vypovedala, že k obliatiu jej osoby došlo neúmyselne, a preto jej výpoveď z 12. decembra 2018 nepovažuje za vierohodnú. Bola v bolestiach a v šoku, „čo si ani všetko dobre nepamätala".

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie".

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku.

Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Po oboznámení sa s obsahom dovolania obvineného a prezretím rozsudku okresného súdu v spojení s uznesením odvolacieho súdu najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku nakoľko je zrejmé, že v predmetnej veci nie sú splnené dôvody dovolania.

Obvinený v dovolaní uplatňuje výlučne jeden dôvod dovolania - § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Nemožno si nevšimnúť, že obvinený v pomerne rozsiahlej miere namieta:

a) spôsob akým súdy hodnotili vykonané dôkazy, sám hodnotí vykonané dôkazy (samozrejme inak ako súdy), spochybňuje skutkové a právne závery súdov a ponúka svoje skutkové a právne závery (pochopteľne iné k akým dospeli súdy nižších stupňov),

b) kvalitu odôvodnenia rozsudku okresného súdu (tento považuje en bloc za nepreskúmateľný, arbitrárny a priam svojvoľný, pričom súčasne,

c) obvinený polemizuje so závermi okresného súdu ohľadom odmietnutia návrhov na doplnenie dokazovania - nestotožňuje sa s dôvodmi, ktoré viedli súd k odmietnutiu návrhov na doplnenie dokazovania obhajobou.

Najvyšší súd poznamenáva, že takto formulované dovolacie námietky nemožno z obsahového hľadiska podradiť (subsumovať) pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

V zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je dovolací súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie, pričom nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

V dovolacom konaní iniciovanom obvineným niet právne významného priestoru pre ďalšiu obhajobnú argumentáciu charakteru typického pre konanie pred súdom prvého stupňa, resp. pre odvolacie konanie. Ako dobrý príklad takto formulovanej argumentácie obvineného prezentovanej v podanej dovolaní dokonale posluži napríklad námietka v znení „... z celého prevedeného dokazovania, ktoré súd vykonal po vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie možno konštatovať jednoznačné vyhodnotenie dôkazov v neprospech obžalovaného ...“, resp., cit.: „... prevedeným dokazovaním konanie obžalovaného vykazuje zavinenie ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona“ a napokon „a už úplné nedôveryhodné hodnotenie súdu, čo sa týka dôkazu, je zhodnotenie výsluchu svedka T., ktorú súd vyhodnotil ako 100% a pravdivú ...“ a pod.

V tomto duchu sa nesie v podstate celá argumentácia obvineného vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dokumentovaná vyššie zvýraznenými časťami citovanými z dovolania obvineného.

Takmer celá argumentácia dovolateľa je totožného, a síce skutkového charakteru (obvinený nesúhlasí so skutkovými závermi konajúcich súdov a odmieta svoju vinu). Z dovolania je na prvý pohľad evidentné, že obvinený danosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku odvodzuje práve od ním subjektívne označovaného nedostatočne, resp. nesprávne zisteného skutkového stavu a postupu súdu pri jeho zisťovaní, resp. získavaní dôkazného podkladu potrebného pre jeho ustálenie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie. Obvinený celkom zjavne nerozlišuje skutkové námietky od tých právnych. Jedine právne námietky by pritom bolo možné považovať za relevantné a bolo by potrebné sa nimi aj skutočne zaoberať v dovolacom konaní.

Bezprostredným následkom uplatnenia „nesprávnych“ dovolacích námietok je to, že podané dovolanie je v prevažnej časti len ďalším odvolaním. To znamená, že obvinený pokračuje vo svojej obhajobe, opakuje (až na malé výnimky) námietky predložené v predchádzajúcom konaní a v podstate absolútne nereflektuje na konštrukciu ním uplatneného dôvodu dovolania [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]. Niektoré pasáže z odôvodnenia dovolania sú z hľadiska nerozlišovania právnych námietok od skutkových námietok natoľko významné, že sa ich najvyšší súd rozhodol uviesť výslovné, a to nie samoučelným spôsobom. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na naratívnu časť odôvodnenia uznesenia krajského súdu, v ktorom je doslovne citované odvolanie obvineného, ktoré je až pozoruhodne

zhodné s textom, argumentáciou, použitou vetnou formuláciou a dokonca aj štruktúrou podaného dovolania.

Najvyšší súd pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - vid' veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pre najvyšší súd je v zmysle uvedeného kľúčovým ustálenie skutku v spojení s príslušnými skutkovými zisteniami tak, že obvinený spáchal trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá i právny záver vyjadrený v posúdení konania obvineného ako obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c), písm. e) Trestného zákona. Použitú právnu kvalifikáciu odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu.

Najvyšší súd uvádza, že ak obvinený namieta nepreukázanie subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, tak je potrebné uviesť, že nakoľko dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nemôže naplniť ani poukaz na to, či bola alebo nebola v konaní preukázaná subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchateľa k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. tak, ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia.

Tu si treba uvedomiť, že zistenie a konštatovanie naplnenia, či nenaplnenia subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu (úmyselnej formy zavinenia ako na to poukazuje dovolateľ) patrí medzi okolnosti podliehajúce normám procesného práva a vykonáva sa v rámci dokazovania tak, ako to predpokladá ustanovenie § 119 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku: „V trestnom konaní treba dokázať, najmä či sa stal skutok a či má znaky trestného činu“.

Preto nemôže najvyšší súd v rámci už tretej inštancie preskúmať, či bola, alebo nebola naplnená subjektívna stránka (jeden zo znakov skutkovej podstaty trestného činu) skutkovej podstaty žalovaného trestného činu. Ak by sa tak stalo, najvyšší súd by neprípustne zasahoval do priebehu dokazovania, jeho opätovným prehodnocovaním a iným hodnotením skutkových zistení, ako to učinili súdy nižších stupňov. Preto (rešpektujúc zákaz skúmania a menenia zisteného skutku vyplývajúci z § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku) najvyšší súd uzatvára, že ani táto námietka obvineného a jeho argumenty pod bodom a), nenapĺňajú dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ani žiadny iný).

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

+ + +

V prípade výskytu formálne nesprávne označených dovolacích námietok sa aplikuje tzv. princíp viazanosti dovolacími námietkami (a nie ich konkrétnym formálnym označením tak, aby tieto presne a jasne zodpovedali konkrétnemu dovolaciemu dôvodu, naplnenia ktorého sa domáha obvinený). Priamym „pretavením“ dotknutého princípu (vyjadreného v skôr citovanom R 120/2020) je tomu zodpovedajúca povinnosť dovolacieho súdu „zrkadlovej“ povahy, spočívajúca v tom, že dovolací súd skúma možnosť zaoberať sa takýmito námietkami v tom rozmere, či z obsahového (materiálneho) hľadiska napĺňajú niektorý z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku.

Najvyšší súd dovolacie námietky obvineného pod bodom b) a c) podradil pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom dovolacie námietky pod bodom c) by za istých

okolností mohli spadať pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod.

Pokiaľ sa obvinený domáha naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (správne by mal obvinený označiť dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku), s ohľadom na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí súdov nižších stupňov, nemohol najvyšší súd takúto dovoláciu námietku vyhodnotiť inak, než ako nedôvodnú.

Právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňujúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect) nie je arbitrárny (svojoľný), nepriehľadný a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,

c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva strany trestného konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van Hurk v Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko). Podstatnou je v tejto súvislosti povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne vid' napr. Van Hurk v Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je potom možné posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé.

Z rozsudku okresného súdu ako aj uznesenia krajského súdu je zreteľné, že oba sudy podrobne analyzovali jednotlivé dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní, pričom neopomenuli uviesť tak svoje vlastné myšlienkové postupy, ktorými sa spravovali pri ich hodnotení.

Najvyššiemu súdu nie je zrejmé, v čom obvinený vidí arbitrárnosť, resp. nepreskúmateľnosť rozhodnutí súdov nižších stupňov. O elemente arbitrárnosti by bolo možné hovoriť napríklad vtedy, ak by požiadavka riadneho odôvodnenia skutkových zistení bola len formálne deklarovaná tak, že by odôvodnenie spočívalo v mechanickej prezentácii vykonaných dôkazov, resp. reprodukcii ich obsahu bez toho, aby k nemu súd zaujal hodnotiace stanovisko (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku) ústiace do relevantných skutkových zistení. V posudzovanom prípade však nemožno v žiadnom prípade konštatovať, že by tak okresný, ako ani odvolací súd nezaujali hodnotiace stanovisko k všetkým vo veci vykonaným dôkazom, a to aj v prípade, ak tieto nemajú žiaden význam pre rozsudok (jeho výrokovú časť). Odôvodnenie rozsudku okresného súdu vo vzťahu k deklarovaným skutkovým zisteniam možno považovať za mimoriadne adresné, tzn., že je z neho zrejmé, ktorá konkrétna skutková okolnosť a na základe ktorého konkrétneho dôkazu je tomu zodpovedajúcim spôsobom objektivizovaná.

Možno vysloviť, že každý výrok rozsudku okresného súdu je odôvodnený presvedčivo, vychádza z hodnotenia dôkazov v intenciách podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku - založeného na vnútornom presvedčení súdu premietnutého do myšlienkových úvah vyjadrených v písomnom vyhotovení odsudzujúceho rozsudku a na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu tak jednotlivo ako aj v ich súhrne (primerane R 68/2008). Opak by platil v prípade, ak by príslušný súd vinu obvineného konštatoval len na podklade akéhosi „simplexného“, resp. zovšeobecňujúceho konštatovania bez odkazu na konkrétne výsledky vykonaného dokazovania a odôvodnenia všetkých skutočností rozhodujúcich pre trestnú vec, ktorá je predmetom dovolacieho prieskumu najvyšším súdom (obdobne I. ÚS 712/2014). Z odôvodnenia rozsudku je úplne jasným a zreteľným spôsobom zrejmé, ako sa konajúci súd vyrovnal s obhajobou obvineného.

Počínajúc str. 22 rozsudku súdu prvého stupňa, je možné konštatovať, že okresný súd venoval dôslednú pozornosť konfrontácii niekoľkých verzií spáchaného skutku, pričom dovolací súd po oboznámení sa s rozhodnutím súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu obrazne povedané „dvihol obočie“ nad vsutku komplikovanou dôkaznou situáciou, ktorá vyvstala pred okresným súdom v dôsledku negácie pôvodnej výpovede poškodenej U.. O tom svedčí konštatovanie okresného súdu, ktorý „samému sebe“ stanovil náročnú, no nevyhnutnú úlohu, a to obligatórnu povinnosť ustálenia, ktorá z verzií spáchania skutku je pravdivá. Preto nemožno okresnému súdu (čo platí rovnako pre súd odvolací) vytknúť žiadne „odignorovanie“, resp. inak formulovanú nedôslednosť pri dôkladnom preverovaní zisteného skutkového stavu a výsledkov vykonaného dokazovania.

Z odôvodnení rozhodnutí okresného ako aj odvolacieho súdu je zrejmé, že sa podrobne zaoberali všetkými „predostretými“ verziami skutkového deja (bez ohľadu na to, či tieto prezentoval prokurátor alebo obžalovaný v zastúpení obhajcom). Treba poukázať najmä na mimoriadne výstižné konštatovanie okresného súdu (str. 29 odôvodnenia rozsudku okresného súdu, posledný odsek), ktorý uviedol, že verzia obvineného je síce od počiatku nemenná, no to neznamená, že je pravdivá, k čomu pripojil odkaz

na početné množstvo vykonaných dôkazov. O to väčšmi, ak priamo nad dotknutým konštatovaním okresného súdu možno nájsť zároveň stručné, no výstižné vysporiadanie sa súdu v poradní s už treťou (!) verziou skutkového deja, ktorú prezentovala v konaní pred okresným súdom dcéra poškodenej a bývala manželka obvineného, ktorá spočívala v tom, že obvinený mal údajne obliať dvere kotolne na tuhé palivo benzínom, tieto následne zapálil, pričom ich s poškodenou začali bezprostredne hasiť, a tak došlo k poraniam poškodenej.

Okresný súd dospel k záveru o vine obvineného po precíznom a starostlivom zvážení všetkých eventualít skutkového deja, a to takým spôsobom, že o presvedčivosti a preskúmateľnosti tohto záveru môže mať pochybnosti azda len obvinený, ktorého právo brániť sa akýmkoľvek spôsobom, ktorý uzná za vhodný, treba za každých okolností rešpektovať (výnimku samozrejme neurobí ani najvyšší súd).

Skutkové konštatovania a závery plynúce z vykonaného dokazovania vyjadrené na 37 (tridsiatich siedmych) stranách rozsudku okresného súdu sú čo do vzájomnej koherencie a kvality vysporiadania sa tak s dôkaznými návrhmi obvineného (resp. jeho obhajcu) ako aj s jeho obhajobnými námietkami kompletné. Spolu so súčasným poukazom na dôkazy na podklade, ktorých dospel súd prvého stupňa k záveru o vine obvineného, jednoducho nemožno odmietnuť skutočnosti vyjadrené v odôvodneniach skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov s poukazom na akúsi „tendenčnosť“, nieto s odkazom na obvineným nesprávne interpretovaný význam pojmu arbitrárnosť.

Najvyššiemu súdu sa javí mimoriadne obtiažnym vyvodit' čo i len náznak arbitrárneho postupu okresného súdu v takom prípade, kedy tento počínajúc str. 23 rozsudku, jasne a zrozumiteľne analyzuje jednotlivé modalitty skutkového deja prezentované tak na podklade podanej obžaloby ako aj obvineným, resp. niektorými zo svedkov.

Okresný súd sa správne venoval odôvodneniu odmietnutia návrhov na vykonanie dokazovania (str. 34 rozsudku súdu prvého stupňa, odsek prvý). Osobitného významu je pritom konštatovanie okresného súdu, ktorý uviedol, že: „stav nevyhovenia návrhom prokuratúry ako aj obhajoby na vykonanie ďalších dôkazov je 2:2.“ a odkázal na to, že čo sa týka odmietnutia návrhov na vykonanie dokazovania výsluchmi svedkov navrhovaných obvineným, s týmito sa vysporiadal na hlavnom pojednávaní konanom 20. mája 2020.

Okresný súd okrem iného tiež správne poukázal na skutočnosť, že znalci neprináleží vykonávať hodnotenie dôkazov v zmysle ich vierohodnosti, pričom znalec tiež nie je oprávnený hodnotiť dôkazy v tom smere či skutočnosti, ktoré sú podkladom pre vypracovanie znaleckého posudku, sú preukázané (súd prvého stupňa správne poukázal v tejto súvislosti na právny názor vyjadrený v R 33/1981).

Tiež nemožno opomenúť ani poukaz súdov na znalecký posudok znalca z odboru požiarnej ochrana T. Y., ktorý uviedol, že ak by obhajoba obvineného bola skutočne pravdivá, minimálne by utrpel buď povrchové zranenia (popáleniny) horných končatín (čo vyvracia fotodokumentácia zameraná práve na skúmanie prípadných zranení obvineného na horných končatinách, ktorej výsledky možno zhrnúť tak, že tento neutrpel žiadne zranenie), resp. bandaska s benzínom, ktorou by do pece benzín lial, a tak by došlo k výšľahu plameňa smerom k poškodenej, by bolo minimálne poškodené hrdlo bandasky (ktoré v zmysle výsledkov fotodokumentácie poškodené nebolo vôbec).

Najvyšší súd uzatvára, že odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s uznesením odvolacieho súdu, nemožno v žiadnom prípade posúdiť ako nepreskúmateľné alebo arbitrárne. Naopak, tieto nepochybne spĺňajú požiadavku zákonnosti, presvedčivosti a preskúmateľnosti, jasne a zrozumiteľne dávajú odpovede na všetky právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s predmetom trestného konania a zároveň z nich vyplýva vzťah medzi obsahom vo veci vykonaných dôkazov a deklarovateľnými skutkovými zisteniami na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej.

S poukazom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v predmetnej trestnej veci obvineného naplnený nebol, a preto s tým súvisiacu argumentáciu obvineného odmietol ako zjavne nedôvodnú.

K dovolacím argumentom pod bodom c) - odmietnutie návrhov na doplnenie dokazovania, najvyšší súd uvádza.

Právo obvineného spočívajúceho v možnosti navrhovať dôkazy, zodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), prípadne rozhodnúť o tom, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku - primerane pozri R 116/2014).

Nejde o porušenie práva na obhajobu, ak súd nevyhovie dôkazným návrhom obhajoby z dôvodu, že skutkový stav považuje za zistený v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie. Takisto platí, že v prípade dovolania podaného obvineným nemožno opätovne (nakolko za týmto účelom je obvinenému poskytnutý dostatočne „široký“ priestor v konaní o riadnom opravnom prostriedku - odvolaní) „brojiť“ proti skutkovým zisteniam súdov - ktoré sú založené práve na výsledkoch vykonaného dokazovania v rozsahu, ktorý súd považoval za dostatočný - prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. V dovolacom konaní nemožno účinne namietat' zvolené, resp. použité dôkazné prostriedky a na ich podklade vykonané hodnotenie dôkazov na podklade § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku, ak takéto finálne hodnotenie v konečnom dôsledku „nevyhovuje“ predstavám dovolateľa - obvineného. Tento kruh viazanosti správnosťou a úplnosťou zisteného skutku sa v tomto kroku uzatvára - a síce s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu - § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí - neodôvodní v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, (ktoré uznesenie sa len vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje), resp. minimálne v odsudzujúcom rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku zrozumiteľným, úplným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu. (Takýto stav v predmetnej veci nenastal - viď vyššie).

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vyššie uvedený záver zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho o nemožnosti preskúmania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom z podnetu dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 odsek 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 odsek 1 písmeno i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku [a už vôbec nie písm. i) - tento prípad], konkrétne uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa

subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal (s argumentom, že preto bolo chybou jeho odmietnutie postupom podľa § 272 odsek 3 Trestného poriadku).

Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležite zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 odsek 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 odsek 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 odsek 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Súdy nižších stupňov dostatočne a presvedčivo vysvetlili, prečo nebolo vyhovené návrhom obvineného na doplnenie dokazovania, pričom o týchto bolo zákonným spôsobom rozhodnuté, preto najvyšší súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zároveň z rozhodnutí súdov nižších stupňov ani z dovolania nevyplýva, že by malo ísť o rozhodné dôkazy, ktorá okolnosť by ale mohla byť posudzovaná len v prípade dovolania podaného podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Dovolací súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

S poukazom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ani iný) v predmetnej trestnej veci obvineného naplnený nebol, a preto dovolanie obvineného Y. T. odmietol ako zjavne nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.